

COL·LECCIÓ
t a l e i a

EXPERIÈNCIES DE PEDAGOGIA SOCIAL

FUNDACIÓ SANT PERE CLAVER

30

Amb la col·lecció d'opuscles TALEIA la Fundació Serveis de Cultura Popular pretén fer conèixer les nombroses i variades experiències de pedagogia social que es realitzen al nostre país, sovint poc conegudes i reconegudes.

No és en va que la col·lecció porta el nom de TALEIA: per crear-les i dur-les a la pràctica calen grans dosis d'imaginació, de constància i de solidaritat.

Esperem que la seva publicació fomenti l'intercanvi i impulsi noves iniciatives ●

Colors:

lila: Educació especialitzada

rosa: Animació socio-cultural

verd: Educació ambiental

marró: Formació d'adults

blau: Educació en el temps lliure

FUNDACIÓ SANT PERE CLAVER

COL·LECCIÓ
t a l e i a

EXPERIÈNCIES
DE PEDAGOGIA
SOCIAL - 30

**Text redactat per l'equip directiu de la Fundació
Sant Pere Claver**

**© Fundació Serveis de Cultura Popular
Impressió: El Tinter SCCL
Tel. 357 00 50
La Plana, 8
08032 Barcelona
D.L.: B.42.872-1992
ISBN: 84-8000-028-7**

F U N D A C I Ó
S A N T P E R E
C L A V E R

Fundació Serveis de Cultura Popular
1992

Presentació

La Fundació privada «Sant Pere Claver», amb domicili social al carrer de Palaudàries, 23, de Barcelona, va ser constituïda el dia 16 de març de l'any 1987. Inscrita al Registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya amb el núm. 307 i, per resolució de 3 de juny de 1987, declarada benèfica-assistencial.

Finalitat i objectius

La Fundació privada «Sant Pere Claver» es proposa com a finalitat essencial col·laborar en la tasca de desenvolupament integral de la persona, especialment en l'ajut assistencial, sigui material o moral, de les persones desvalgudes i, dintre d'aquestes, donant una especial atenció a les necessitats dels més febles i marginats. Mitjançant les tasques de la Fundació es pretén una millor justícia social i la protecció de la dignitat humana, sense que entre els membres de la Fundació, els possibles col·laboradors ni els beneficiaris puguin existir imposicions o marginacions originades per creences religioses o polítiques. Queda exclòs tot afany de lucre i la utilització política de la Fundació (article 6 dels estatuts).

Els objectius de la Fundació privada «Sant Pere Claver» són promoure, coordinar i recollir les iniciatives i projectes que, per a l'acompliment de les finalitats, li arribin dels membres o col·lectius adscrits a la Fundació, d'altres entitats anàlogues o de particulars.

Promourà solucions àgils i eficaces per a les necessitats socials existents, i procurarà ajudar econòmicament o financera els grups ja existents o que puguin ser creats i establir amb tots ells una coordinació, tant per agrupar els esforços i cooperar en la consecució de tasques d'interès comú, com per evitar que

es produeixin repeticions inútils i costoses en les tasques assistencials, de tal forma que s'obtingui una solidaritat d'acció amb un major rendiment social (article 7).

Constitueixen la Fundació «Sant Pere Claver» dos tipus d'iniciatives:

- Les **entitats adherides** que tenen per si mateixes entitat jurídica pròpia: l'Associació «Lluís Artigues» per a Avis del Poble Sec i la Fundació «Hospital Sant Pere Claver».
- Els **grups de servei** que reben entitat de la mateixa Fundació «Sant Pere Claver»: el Grup «Menjadors d'Infants», el Centre Obert «Arrels» i el Servei d'Acollida Infantil «Els Quatre Vents».

Els grups de servei i les entitats són departaments de la Fundació, interdependents pel que fa a la gestió, l'acció i el finançament.

Centre Obert «Arrels»
C/ Sadurní, 14, baixos
Tel: 241.29.90
08001 BARCELONA

Servei d'Acollida Infantil
«Els Quatre Vents»
C/ Sant Pau, 2n. 2a.
Tel: 242.35.48
08001 BARCELONA

Grup «Menjadors d'Infants»
C/ Paludàries, 23
Tel: 241.80.07
08004 BARCELONA

Associació «Lluís Artigues»
per a Avis del Poble Sec
C/ Cabanes, 48-50, 3r. 5a. i 6a.
Tel: 329.77.70
08004 BARCELONA

Fundació «Hospital Sant Pere Claver»
C/ Vila i Vilà, 16
Tel: 242.39.02
08004 BARCELONA

Els telèfons començats
per 241 i 242
han canviat
a 441 i 442

«Arrels»

Els quatre anys llargs de funcionament d'«Arrels» —el Centre Obert inicià la seva tasca el 12 de novembre de 1987— han donat elements suficients —pel que fa a treball i, per tant, a experiència— per poder redactar l'Ideari, que pot servir de presentació.

Centre Obert

Objectius

Dins dels objectius generals i els principis bàsics d'actuació, el Centre Obert «Arrels» té uns objectius concrets a realitzar amb persones en fase consolidada i avançada de desarrelament social:

- Ser un marc de relació i de trobada, no d'estancament.
- Oferir-hi uns serveis senzills.
- Possibilitar, a mig termini, la reinserció a aquelles persones que no puguin accedir als serveis socials de l'Administració. Ser un lloc de detecció i de primera orientació de problemàtiques.
- Ser complement o punt de partida per als altres àmbits d'«Arrels».
- Ser punt de referència i de seguiment de persones molt desarrelades.
- Ser una plataforma d'accés molt planera com a primer pas per a l'arrelament personal.

Programes de reinserció

Cal insistir en el concepte de **recuperació personal** que es dona en les per-

El servei «Arrels» actúa en quatre àmbits: Centre Obert, Refugi, Treball de Carrer i Treball en Hospitals, dirigit a persones desestructurades en diferents graus, desvinculades de lligams personals, amb moltes carències socials, laborals, familiars, afectives, sanitàries... És el món del transeünt («home less») que forma part del creixent col·lectiu anomenat «quart món».

sones en les quals, malgrat no sigui ja possible una reinserció, s'aprecien canvis d'actitud envers la vida, els altres i elles mateixes, tot i que siguin difícilment quantificables (canvis de comportament, constatació de sentir-se acollit, escoltat, estimat, de trobar-se com a casa, de tenir en el centre el lloc i les persones de referència, etc.).

Les **sales d'estar** pretenen ser un espai físic d'encontre personal, humà i senzill amb poca exigència, on l'usuari se senti tractat com a persona.

Mitjançant la permanència de voluntaris s'ofereix una possibilitat de relació amb el suport dels mitjans característics d'un club (jocs, conversa, tertúlies espontànies, televisió, premsa, etc.).

Actualment es fa gairebé impossible, donat l'important moviment que hi ha, d'anotar el nombre de persones que diàriament accedeixen al servei. Però, prenent com a referència les fitxes d'utilització de serveis, es poden comptabilitzar les permanències en les sales d'estar en un nombre superior a 600 persones amb algun tipus de carència o problemàtica i que no tenen altre espai on passar les hores de la tarda amb tranquil·litat.

Els **serveis higiènics i de rober** pretenen ser suport del procés de recuperació personal, propiciar el manteniment i la readquisició d'hàbits d'higiene en aquells usuaris amb una situació de desarrelament social i millorar l'apro-

fitament dels recursos personals i la valoració de les petites pertinences del transeünt (roba, màquinetes d'afaitar, etc.).

El servei és atès per voluntaris que lliuren els estris que es precisen per utilitzar el servei i tenen un tracte personal, amable i alhora ferm, amb els usuaris.

Amb l'**administració de medicaments** es procura una millora en la salut de la persona, així com controlar els tractaments mèdics i la deshabituació de toxicomanies, a més de les petites cures prescrites per fer a casa.

S'administren els medicaments prescrits pels serveis mèdics i que els mateixos passavolants —quan és possible— aporten amb càrrec a la pròpia cartilla sanitària. Quan implica despesa econòmica no assolible per la persona atesa és el centre qui la cobreix.

El **treball social** pretén crear en l'usuari actituds de canvi, de confiança en ell mateix, per tal que assoleixi el màxim nivell d'autonomia i d'autogestió personal.

Per aconseguir aquest objectiu, en primer lloc, es detecta el problema de fons del demandant i es procura conèixer la seva situació a través d'entrevistes personals, contactes amb altres professionals que hagin intervingut amb anterioritat des dels serveis socials, contactes amb la família —si és possible i es creu convenient— i, de forma complemen-

tària, a través de la informació que aporten els voluntaris que estan diàriament en contacte amb els usuaris, els quals, pel tipus de relació que hi estableixen, són sensibles a les petites transformacions.

En segon lloc, s'elabora un projecte d'intervenció que ha de permetre, un cop estudiat el cas, potenciar els recursos propis de la persona desarrelada i buscar aquells recursos existents per iniciar un procés de canvi d'actituds. Per això, cal tenir tota la informació possible sobre els recursos disponibles i fer-los intervenir eficaçment i coordinadament, realitzant un seguiment personal de cada cas.

No tots els qui truquen a la porta d'«Arrels» són objecte d'intervenció per part del treball social, ni tots els «sense sostre» hi fan una demanda d'atenció: el treball social és un servei més que intervé en determinades situacions i dona resposta a determinades demandes, bé des de la pròpia institució, bé derivant-les a altres serveis socials d'atenció primària o especialitzats.

Es treballa segons una doble possibilitat:

- Com un centre d'atenció primària per a aquest tipus de població: orienta, informa, preveu, detecta situacions de risc, articula recursos disponibles amb les necessitats de la població i coordina i complementa els serveis socials especialitzats.
- Com un centre especialitzat per a les

persones en fase consolidada i avançada de desestructuració social: realitza les tasques de seguiment del procés personal de l'usuari.

El **grup d'autoajuda** vol ser un instrument de millora individual i per assolir un enriquiment interpersonal. Està format per vuit persones amb les quals es va fent un seguiment i es tracten temes d'interès comú per tal d'aconseguir trencar l'aïllament personal. Aquesta experiència s'ha iniciat el gener del 1992.

Població atesa

Amb el tracte diari es va detectant la situació personal de les persones ateses al Centre Obert. A fi de poder obtenir un «retrat» de la població, recollint la informació en una fitxa molt senzilla, es detecten les diverses situacions personals amb problemes d'allotjament, d'infralimentació habitual, de documentació, judicials, de salut: alcoholisme, toxicomanies, malalties orgàniques i psíquiques, en situacions de vellesa, d'estrangeria, etc.

Es prioritza la intervenció en les persones que, a més, presenten problemes econòmics, d'habitatge, de salut, que estan en situacions de risc —adolescents joves— o que, per l'aïllament personal, han desencadenat la resta de problemàtiques.

Modalitats d'ajudes

Ajuda econòmica: Han consistit en

despeses d'òptica, tramitacions de documentació, transports per gestions i visites mèdiques, avançament de diners a persones que tenen en perspectiva algun tipus d'ingrés fix, desplaçaments a comunitats terapèutiques, diners en mà a persones que estan en procés important de millora.

Tutoria de comptes bancaris: La possibilitat d'obertura de comptes bancaris tutoritzats, en casos oportuns i amb certes garanties d'èxit. L'usuari que té previst obtenir algun tipus d'ingrés econòmic obre un compte al seu nom, on es domicilien els cobraments, amb una clàusula especial per la qual s'autolimita en els reintegraments, depenents de l'autorització d'un interventor de la Fundació «Sant Pere Claver». Aquesta autolimitació permet al titular del compte una segona reflexió amb una persona de la seva confiança a l'hora de disposar dels seus diners. Aquesta clàusula pot ser posteriorment anul·lada.

Ajuda a l'habitatge: Les despeses per a pensions han consistit en el pagament total o parcial de pensions, previ acord de condicions, a persones amb petites pensions o ingressos molt baixos, amb la intenció d'aprofitar els recursos individuals.

Coordinació externa

Es dona en l'atenció i la coordinació institucional amb les xarxes de serveis socials, de serveis i centres sanitaris i de centres de tractament de toxicomanies i participa en el Secretariat Diocesà per als Marginats.

Els usuaris

No hi ha condicions d'entrada: es considera que les persones que mantenen una permanència o fan una demanda tenen algun tipus de problema; que, a més de patir extrema pobresa econòmica, d'haver trencat majoritàriament la relació familiar i social i de tenir la salut en precàries condicions, viuen en un greu aïllament que cal poder trencar per fer que els altres intents d'intervenció tinguin un èxit acceptable.

Els següents quadres de persones ateses durany l'any 1991 aporta un perfil de sexes i edats de les persones que s'hi atenen:

Persones segons el sexe

Homes:	561
Dones:	58
Total:	619

Persones segons l'edat

Edats:	-18	18-25	26-35	36-45	46-55	56-60	60-65	+65	Total
Homes	1	29	73	81	82	29	15	21	331
Dones	0	3	1	5	12	2	6	6	35
Total	1	32	74	86	94	31	21	27	366

Refugi

Objectius i metodologia

El Refugi «Arrels» és complementari del Centre Obert de la tarda, a fi de potenciar-se mútuament, en favor d'aquelles persones desestructurades que viuen en fort desarrelament consolidat. Pretén:

- Aturar el procés de degradació (de salut, social, mental) de les persones.
- Donar un punt de referència (de caliu humà i de relació, d'ajut puntual o continuat, d'acollida i motivació) vàlid de cara al seu futur.
- Possibilitar la millora del transeünt en tots els aspectes de la seva vida, especialment en la seva capacitat d'independència i autogestió: derivar-lo al recurs més adequat i possibilitar recursos que suposin una millora i no pas un «treure's de sobre» el passavolant. Potenciar la creació d'hàbits socials.

Per tant, en aquest servei d'acolliment dels ciutadans més desarrelats a partir d'una relació i d'un treball personalitzats, la pretensió d'«Arrels» (Centre Obert i Refugi) és de prevenir la degradació irreversible, aturar el procés de desarrelament, acompanyar el transeünt en la seva situació, mantenir la persona en el millor nivell possible i contribuir, dins de les possibilitats, a una major integració.

Programes de reinserció

Més que no programes específics, es

tracta que, pel fet de viure comunitàriament i en relació amb els altres companys i els voluntaris, vagin millorant diferents aspectes de la seva vida, com ara l'alimentació, els hàbits higiènics i de salut, el compliment d'horaris i de petites responsabilitats domèstiques, etc.

El treball social amb els usuaris del Refugi està inclòs en el del Centre Obert «Arrels». Hi ha un seguiment diari a fi de tenir una valoració objectiva dia a dia de diferents aspectes del seu comportament, de l'alimentació, la higiene i l'ordre personal, la medicació, els serveis que els correspon realitzar, el treball personal. Aquest seguiment és anotat per l'educador en un full d'observacions i, pel que fa a la medicació, en un altre de control personal.

Les feines domèstiques assignades setmanalment a cada usuari són les següents: Parar, desparar i netejar les taules, escombrar el menjador, rentar els plats, obrir la porta, buidar les papereres, anar a comprar al mercat, fregar l'habitació, el WC, el passadís, el menjador.

Quinzenalment es fa una reunió on es parla del funcionament del Refugi, es revisen les actituds de companyonia, els projectes comuns d'activitats, etc. i se'n fa una avaluació. També s'impulsen, encara tímidament, algunes activitats conjuntes a realitzar amb altres usuaris atesos en el Centre Obert.

Hi ha algunes persones que participen sempre i unes altres la desestructura-

ció de les quals en fa difícil la participació.

Els usuaris

L'accés al Refugi ha de venir des d'algun dels altres àmbits d'«Arrels» i ha de ser valorat, en última instància, per l'equip tècnic, que dissenya un projecte de treball amb el transeünt, assessorat pels responsables de l'àmbit corresponent, a partir d'un coneixement suficient d'ell a través de la relació establerta en el Centre Obert o mitjançant el treball de carrer.

Se li planteja la possibilitat d'accedir al recurs i se li expliquen les condicions; l'usuari ha de respondre al cap d'uns dies.

A les persones que tenen algun ingrés econòmic, si no en fan un ús correcte i raonable, se'ls fa estalviar el 66% de la prestació i se'ls fa comprar els estris d'afaitar, etc. El diner estalviat els serveix per comprar-se coses de més envergadura (ulleres, sabates, anoracs, paraigües, etc.) o per pagar-se el diner en un restaurant econòmic.

Les persones que disposen de petites pensions —no contributives, per exemple— no poden fer front al pagament de pensions, ja que, si no, no els quedarien recursos per poder sopar i cobrir la resta de necessitats més elementals. Això ha fet, en molts casos, que aquests pocs diners, lluny de resoldre els problemes d'habitatge i manutenció, hagin servit per agreujar els

problemes d'addicció dels beneficiaris. Cal fer el possible per millorar aquest tipus de pensions.

Treball de carrer

El treball de carrer va començar a funcionar fa tres anys amb un equip de personal voluntari que visitava i seguia d'una manera continuada diferents persones que dormien al carrer.

Paral·lelament a l'augment de coneixement del problema i de la realitat d'aquests transeünts, l'equip s'ha anat ampliant alhora que ha anat estenent la seva incidència i augmentant la seva dedicació. El moment actual és especialment suggeridor de les possibilitats i línies de futur d'aquest treball, tota vegada que dona la confluència de tres elements importants:

- Es pot avaluar i revisar amb suficient perspectiva la tasca feta com a equip.
- Comença a veure's l'evolució de persones amb les quals l'equip de carrer ha mantingut una relació.
- Les possibilitats de consolidació i ampliació de l'equip de carrer permeten de ser optimistes, de cara a una major assistència i coordinació en el servei.

Objectius

Els objectius generals que es pretenen són:

- Trobament i coneixement amistós

d'aquelles persones que estan al carrer.

- El seu acompanyament en el procés de recuperació de la consciència de dignitat personal.
- L'ajut en la millora de la seva qualitat de vida.
- La cooperació en el restabliment de relacions i llaços personals satisfactoris.

I com a objectius concrets:

- El seguiment periòdic de les persones desarrelades.
- L'oferiment d'ús dels serveis del Centre Obert.
- L'ajuda per buscar i trobar alternatives que cobreixin les condicions mínimes de vida pel que fa a habitatge, alimentació i higiene.
- L'acompanyament en els processos diagnòstics i els tractaments mèdics.
- La connexió amb recursos i institucions d'ajut al transeünt.

Els destinataris

«**Geogràficament**», viuen a Ciutat Vella i els seus voltants, tot i que n'hi ha a d'altres sectors de la ciutat; normalment no canvien d'ambients.

Personalment, són individus fortament desarrelats: dormen en porxos, en botigues que encara no han posat tanques als aparadors, o en parcs públics i escales de metro. Els costa sortir d'un entorn reduït que els impedeix de millorar les seves condicions. Una bona part

d'ells han desenvolupat hàbits alcohòlics i sofreixen trastorns de personalitat. Les dones solen presentar un grau de deteriorament més fort que no els homes.

Socialment, han trencat les relacions amb familiars i amics. La vida «d'abans» els queda molt llunyana: han perdut les referències al voltant de les quals girava la seva vida. Han viscut situacions d'exclusió que sovint han estat agressives per a ells. La capacitat de relació i de contacte personal resta molt disminuïda, especialment la dels que no surten d'un cercle reduït.

En nombre, constitueixen un grup que passa de 60 persones. El seu recompte està sotmès a variacions, donat que sovint són expulsats dels llocs que ocupen.

L'equip de carrer

Està format per personal íntegrament voluntari; són 10, agrupats en tres equips, un de tarda i dos de nit. Un quart equip s'encarrega d'acompanyar les persones ateses en consultes mèdiques, quan convé. La seva metodologia d'acció directa sobre les persones desarrelades és fonamentalment la «ronda»: cada equip fa una ronda pels carrers que té assignats, per tal de contactar amb els transeünts coneguts i poder-ne fer el seguiment, conèixer-ne altres de desconeguts, crear hàbits de relació i contacte personal en ells, i valorar la realitat social dels diferents carrers i espais públics.

Els recursos existents es fan arribar a la gent de carrer mitjançant relacions i peticions d'acollida als responsables i gestors dels centres disposats a allotjar aquestes persones, o bé mitjançant una ajuda econòmica parcial a l'interessat per cobrir el preu de la seva estada en una pensió.

Tanmateix fóra un error reduir el treball de carrer a aquelles accions que busquen l'efectivitat per damunt de tot: ajudar algú a caminar cap a la recuperació de la pròpia dignitat personal és quelcom diferent de buscar efectivitats constatables. No les nega: les situa al seu lloc; són importants, però no ho són tot. Les actuacions concretes en què més sovint ens trobem implicats són:

- Recerca d'un lloc on allotjar-se amb una certa estabilitat.
- Acompanyament a revisions i consultes mèdiques.
- Acompanyament al Centre Obert.
- Oferta de cura per a la salut i la higiene.
- Orientació cap a organismes de l'Administració on ells no arriben espontàniament.
- Ajut en la tramitació de la documentació personal (DNI, etc.).
- Visites i gestions en casos de convalescència.

Accions de futur

La constatació que el treball que fem és important —l'únic que es pot fer, en molts casos, com a pas necessari cap

a una dignificació personal— ens porta a descobrir que és un treball susceptible de millora, d'ampliació i de major incidència i creativitat.

Dividim les expectatives de futur en dos blocs: les unes per posar en marxa a curt termini; les altres s'han de preparar al llarg del curs vinent, per a posar-les en marxa el curs 93-94:

A curt termini:

- Ampliació del nombre de voluntaris de l'equip de carrer. Amb aquesta mesura es pretén augmentar la cobertura de dies de sortida al carrer, augmentar la franja horària de treball al carrer, crear equips amb incidència específica en algun camp i conèixer noves àrees geogràfiques.
- Sistematització i registre de les sortides i de les situacions personals de les persones ateses.
- Elaboració de fitxes unificades i d'informes personals per a consulta interna.
- Integració a l'equip d'un professional del treball social a dedicació parcial per tal de fer tasques de coordinació interna del treball de carrer, mantenir la coordinació amb el Centre Obert, amb l'Administració (educadors de carrer de l'Ajuntament) i amb altres entitats i institucions, i dur a terme la recerca i gestió de recursos (pensions, centres, etc.).
- Funcionament d'un seminari intern de formació bàsica per als voluntaris.
- Avaluació i revisió periòdiques del treball de carrer.

- Consolidació d'un equip d'acompanyament als matins.

A mitjà termini:

- Integració d'un professional del treball social en règim de dedicació completa.
- Elaboració de programes de creixement i rehabilitació personalitzats.
- Funcionament d'un seminari de formació específica.
- Especialització d'equips en funció de tasques prioritàries: documentació, alcoholisme, mort digna.
- Coordinació efectiva del seguiment personal amb els professionals de l'Administració.
- Consecució d'un lloc d'acollida nocturn, per contactes fets a la nit i per quan convé intensificar l'atenció.

Treball en hospitals

Projecte

Sorgí de la necessitat, cada cop més palesa, de seguiment i acompanyament dels usuaris del Centre Obert i del Refugi que, per malaltia o intervenció quirúrgica, han d'ingressar en algún centre de la xarxa hospitalària. Pretén:

- Pal·liar la solitud dels malalts, ajudar-los a sentir-se persones integrades en la societat i donar-los un punt de referència estable, a través de la visita sempre de la mateixa persona.
- Estar atent per escoltar els seus problemes.

- Ser lligam entre el Centre Obert o el Refugi i l'Hospital.
- Fer possible un seguiment posterior, oferint-los el Centre com un acompanyament post-hospitalari.
- En malalties llargues o terminals, ser un acompanyament fix que pal·liï l'angoixa de la soledat i la por.

Cobreix quatre àmbits:

- Malalts hospitalitzats, derivats del Centre Obert, del Refugi, del treball de carrer, etc. Acompanyament puntual a visites mèdiques.
- Acompanyament a tractaments (alcoholisme, toxicomanies, etc).
- Acompanyament i seguiment de malalts empresonats.

L'equip de treball a hospitals està format per dos grups de voluntaris: un d'ells visita els hospitalitzats i està format per 4 voluntàries, una d'elles amb funció de coordinadora; el segon està format per 3 voluntàries i dedica les seves tasques a visites de revisió o consulta mèdica.

Els projectes de millora s'orienten a:

- Augmentar els recursos humans mitjançant l'increment de voluntariat i millorar la coordinació amb la dedicació parcial d'un professional educador o treballador social.
- Sistematitzar la recollida de dades per al seguiment i l'avaluació.
- Millorar la coordinació entre els serveis socials hospitalaris i «Arrels» a fi d'obtenir la informació sobre els in-

gressos de persones en situació avançada o consolidada de desarrelament social.

- Aconseguir que siguin els propis transeünts que comuniquin el seu ingrés.

L'ideari

En complir-se els quatre anys de funcionament, «Arrels» ha volgut formular la seva filosofia, els criteris, la manera de fer i les actituds. Hi han participat totes les persones que hi treballen, i s'hi han tingut presents els èxits i els fracassos, les intencions i les realitats. Ve a ser la carta de presentació d'«Arrels».

1. «Arrels» vol ser **un estil, una manera de ser i de relació amb el transeünt**. Per tant, busquem, més que res, crear uns àmbits, espais i temps per a la trobada personal.

Això no ens fa oblidar la necessitat d'uns llocs concrets, d'uns serveis, d'uns recursos... que expressin i possibilitin aquesta trobada.

2. No volem, però, que la trobada amb el transeünt sigui puntual i anònima, sinó que tingui les característiques d'acompanyament personalitzat. És important que el transeünt experimenti que la seva vida ens importa, que volem trencar la línia que separa els qui estan al marge dels qui no ho estan. Volem que «Arrels» sigui sempre, per a transeünts com per a voluntaris, un punt de referència.

3. Aquest «ideari» és el resultat d'un aprenentatge de quatre anys. Comptem i confiem que l'acompanyament vital que volem oferir des d'«Arrels» ens anirà ensenyant i que, per tant, hi introduirà matissos i nous enfocos.

4. Aquest fruit d'aprenentatge intentem redactar-lo per millor donar-nos a conèixer a qui vulgui saber d'«Arrels» i als qui vulguin oferir les seves hores com a voluntaris.

El transeünt

5. El transeünt que truca a la porta d'«Arrels» o que trobem a l'hospital o al carrer sempre manifesta unes carències (menjar, dormir, higiene, salut...) que normalment demanen ser solucionades amb urgència.

Però més endins d'aquest tram de carències en detectem la soledat i l'aïllament com a base de la seva desestructuració personal i social.

6. «Arrels» vol atendre aquesta desestructuració, sense deixar de banda aquelles urgències que endureixen la vida del transeünt.

7. Per a tots els qui es posen en relació personal amb el transeünt és molt important arribar a conèixer aquesta desestructuració, tot respectant-hi sempre el dret a la intimitat que té tota persona.

Cap on anem

8. Entenem que tot el que és «Arrels»

(relació humana, orientació, acompanyament, ajuts concrets...) va dirigit a possibilitar i fomentar aquest procés de personalització. En cada persona serà possible un determinat ritme i també pretendre determinades fites.

El que és clar és que no volem renunciar en cap cas a seguir un camí que va cap a la independència, l'autonomia i l'autogestió personals. El punt d'arrencada d'aquest camí és l'auto-estima que pot generar en el transeünt la relació humana (cordial, serena i respectuosa) que va establir-hi amb els voluntaris i amb els altres transeünts d'«Arrels».

9. Cada història personal té uns matisos diferenciadors que fan impossible els intents de «classificació» i de «catalogació» que tot treball sembla demanar. Per això renunciem a pre-determinar etapes de procés, nivells de desestructuració, etc. Tanmateix, a l'hora de la reflexió i de l'estudi del transeüntisme, caldrà establir unes coordenades que permetin visions globals del problema.

10. Ens sembla essencial partir de l'acceptació de la persona del transeünt tal com és. No podem pretendre que la relació amb ell i el procés que pugui fer s'estructurin mitjançant unes formes de vida i de comportament que la societat considera vàlides: el transeüntisme ve donat precisament per la desestructuració personal i social.

11. Punt bàsic de la recuperació de

l'auto-estima i d'aquest procés de re-estructuració personal és que l'usuari d'«Arrels» compregui i visqui el respecte i l'acceptació mútua que tota comunitat humana suposa (tant amb els voluntaris com amb els altres transeünts).

Els voluntaris

12. Entenem que «Arrels» és una franja de la societat que vol ser propera al transeünt, que vol trencar la ratlla que separa la societat benestant i «estructurada» dels qui estan al marge.

13. És aquesta voluntarietat el que ens fa ser d'«Arrels». El centre, l'organització, els recursos... han de ser canals per on circuli aquesta voluntat de ser a prop, d'estar amb el transeünt.

14. D'aquí neixen:

a) La responsabilitat amb què cada voluntari ofereix el seu temps i les seves possibilitats humanes. Cal viure la presència i la dedicació, un cop ofertes, com a una exigència d'humanitat.

b) La gratuïtat amb què cada voluntari ofereix el que ell és i, en la mesura que pot fer-ho, que no ha de quedar eliminada quan la convenient consolidació d'aquest tram de relacions que és «Arrels», demana que alguns voluntaris tinguin un contracte laboral per a la seva dedicació completa.

c) La coordinació amb els altres voluntaris, fonamentada en la cordialitat i en l'afany per un mateix objectiu.

15. La realitat humana que ha fet néixer «Arrels» és el que dificulta la determinació i la delimitació del treball del voluntari. De vegades es fa difícil establir contacte amb els transeünts, comprendre les seves raons, tenir criteris clars de decisió.

És per això que cal l'acompanyament del voluntari en el seu procés d'integració i en el descobriment i la maduració que junts anem fent de la manera de procedir d'«Arrels».

Per tant, caldrà potenciar i dinamitzar tot el possible els àmbits de relació, formació i informació per a tot el col·lectiu de voluntaris.

16. La relació amb el transeünt, atesa la forta personalització que demana, suggereix la necessitat de pensar en quelcom similar a les «tutories», que voldrien ser una resposta a la progressiva corresponsabilització dels voluntaris i a la necessària atenció personalitzada en la trobada amb el transeünt.

Les actituds dels voluntaris

17. El problema de la desestructuració personal, en la nostra societat i, en concret, en els transeünts, té unes dimensions que ens fa pensar que cal estar convençuts que no arribarem a tothom ni eliminarem el problema.

Tanmateix, sense pretensions —però amb convenciment— volem oferir una forma de «posar-nos-hi» que valori la persona per damunt de tot.

18. Això demana creure en ella i no

donar-ne cap per perduda. Aquesta fidelitat a la persona és la que ens donarà una «resistència» nascuda del convenciment i no de la duresa.

19. És aquesta fidelitat la que ens ha de fer crítics i denunciadors enfront d'un model de societat que amb les seves estructures genera la marginació i després la tracta com un subproducte a controlar i eliminar.

20. Per això volem establir una relació al màxim de «normal» amb els usuaris d'«Arrels». Aquesta «normalització» (teixida de gratuïtat, proximitat, cordialitat...) és un dels elements més forts d'estructuració personal que podem oferir.

21. Sabem que el treball a «Arrels» genera un desgast en el voluntari: relació de vegades dura i agressiva, demandes urgents que no poden ser satisfetes, retrocessos en el procés de personalització...

Per això cal tenir present que «Arrels» té una pretensió molt alta, que es fa en un procés molt lent i que fa que mai no sabem fins on podem arribar en la direcció que seguim.

I alhora cal saber apuntalar-nos, tot formant un cos de voluntaris travat per un mateix objectiu, una forta amistat i una creixent coordinació.

22. El temps i la reflexió conjunta ens ensenyaran a tots la millor manera de respondre en cada moment a les demandes que presenten els usuaris d'«Arrels».

Per això ens podrà ajudar a tots anar intentant sempre destriar allò que és urgent del que és important en aquella situació personal concreta. Així podrem atendre el que és important (procés personal) sense deixar d'oferir el que sigui possible de l'urgent i que millor ajudi a allò important.

El treball a «Arrels»

23. Els diferents àmbits on es dona el treball d'«Arrels» (centre obert, refugi, hospital, carrer...) condicionen la manera concreta de realitzar-lo. Caldrà discernir el que és més adequat en cada cas.

24. La personalització i el procés re-estructurador que pretenem demana evitar al màxim la massificació en la relació amb els usuaris d'«Arrels». Caldrà sempre usar els serveis i els recursos evitant tot el possible un tracte anònim i indiscriminat.

25. Tenint present el ritme d'evolució de cada persona, és important no tenir pressa per arribar a determinades fites: no hi ha solucions que tinguin efectes automàtics. Cal estar molt atents als efectes negatius que comporta tot retrocés en l'evolució personal.

26. La voluntat d'«Arrels» és oferir camins de vida. No sempre es troben els camins on primer sembla que són, però volem «ser-hi» amb la convicció que sempre es pot donar un pas, per petit que sigui, en aquest procés de personalització.

27. Sempre, però, amb el convenciment que el transeünt és persona capaç de llibertat i autonomia, encara que en el moment present les tingui poc o molt retallades.

És per això que no volem ser redemptors de ningú, sinó acompanyants de camí fins on ho permeti la vida, en diàleg creixent i permanent amb cada transeünt.

Barcelona, 29 d'octubre de 1991

Els voluntaris

La important participació de voluntariat en el treball d'Arrels es va consolidant en un seguit d'activitats que propicien una millor formació, un suport mutu, una posada en comú d'experiències i una participació en el projecte.

Amb aquesta finalitat s'han realitzat les trobades mensuals, una trobada de cap de setmana i les jornades de voluntaris. Fruit d'aquest treball ha estat, a més de les tasques ja esmentades, el consens de l'Ideari.

Per remarcar, més enllà d'un simple interès estadístic, el pes del voluntariat, anotem que es tracta de 93 voluntaris, 66 dels quals són dones, amb una franja d'edats de 20 a més de 70 anys, un 40% de les quals porten col·laborant-hi més de 2 anys, i que en el seu major nombre treballen en el Centre Obert i el Refugi.

Servei d'Acollida Infantil «Els Quatre Vents»

que no tenien lloc a les guarderies. D'altra banda, es va veure la necessitat d'impartir a les famílies curssets pre-laborals i preparatoris per realitzar petites feines i per procurar-los alguns ingressos econòmics. Molts dels habitatges eren tan insalubres que feien aconsellable l'ingrés del nen al centre, a fi que gaudissin d'uns espais per jugar i per educar uns hàbits d'alimentació, higiene i sanitat. Progressivament, també, el servei va anar ampliant els dies d'atenció setmanal i els horaris.

Objectius

S'adreça a atendre i prevenir les problemàtiques que presenten els nens per causes socio-laborals, de desestructuració familiar i baix nivell econòmic, a fi d'aconseguir la seva autonomia personal i integració.

- Acollir nens que no troben plaça de guarderia i els pares necessiten deixar-los atesos per poder treballar o fer curssets.
- Oferir un horari flexible d'acord amb les necessitats familiars i laborals.
- Ser una escola de pares.
- Facilitar als immigrants estrangers una bona integració social.

El Servei d'Acollida Infantil «Els Quatre Vents» inicià l'atenció a la primera infància amb alt risc social el 7 de desembre de 1987.

En ser una experiència nova, s'ha anat modificant i adaptant a les necessitats reals dels infants i les famílies. Va començar amb un grup reduït de nens, i aviat se'n va formar un altre, per la quantitat de demandes de plaça de nens

Vol afavorir, en els infants:

- El seu desenvolupament harmònic, atenent les seves necessitats bàsiques d'ordre biològic, psicològic, afectiu, lúdic i social, prevenint retards d'ori-

gen socio-cultural i trastorns de la personalitat que els poden portar a l'absentisme escolar, primer, i a la marginació, després.

- El procés d'autonomia i sociabilitat perquè sigui capaç de viure unes relacions estables i afectives amb ell mateix i amb els altres, i d'anar formant part activa de la societat.
- El desenvolupament de les seves capacitats de coneixement i d'interpretació d'ell mateix i de l'entorn, tot facilitant l'adquisició d'instruments d'aprenentatge.
- Un seguit d'experiències positives que els ajudin en el seu futur desenvolupament i en la seva integració.

Envers les famílies pretén:

- Ajudar-los a conèixer millor les diferents etapes evolutives dels seus fills i les seves necessitats.
- Fer-los veure que ser pares suposa una responsabilitat que han de considerar i d'assumir.
- Enfortir el grup familiar, creant vincles d'afectivitat i hàbits de responsabilitat i convivència.
- Donar-los suport emocional.
- Oferir-los informació i orientació.
- Proposar-los activitats educatives (higiene, alimentació, sanitat, etc.).

Població a la qual s'adreça

A les famílies que tenen necessitat que el seu fill sigui atès durant unes hores del dia per motius de risc social, per

causes laborals, pre-laborals (cursets), d'instabilitat familiar, per problemes d'habitatge, etc.

Durant l'any 1991 han estat atesos un total de 88 nens, de les edats següents:

- 1 mes a 1 any: 19 nens.
- 1 a 2 anys: 35 nens.
- 2 a 3 anys: 20 nens.
- 3 a 5 anys: 14 nens.

La problemàtica familiar abasta mares solteres, cambres, que «fan el carrer», mares o pares toxicòmans, a la mendicitat, a la presó, en feines marginals; vivint en habitatges sense aigua ni llum i molt insalubres, o en pensions, sense possibilitat de cuinar i en espai reduït, però amb preus abusius. Tant mares i famílies estrangeres, sense legalitzar o en tràmits, com mares espanyoles amb fills d'estrangers, sense legalitzar.

Són infants no inscrits al Registre Civil, amb manca d'hàbits d'alimentació, sense vacunar o amb vacunacions incompletes, de temperament neguitós i molt irritable, amb inestabilitat emocional, amb dèficits d'estimulació psicomotriu, dificultats i endarreriments en el llenguatge, problemes de relació, fortes mancances d'afectivitat, problemes neurològics, amb anticossos de la SIDA i trets del síndrome d'alcoholisme.

Activitats

El Servei d'Acollida Infantil roman

obert les 24 hores del dia, de dilluns a dissabte, per tal d'oferir un horari flexible, adaptat a les necessitats reals de les famílies.

Activitats adreçades als infants

Procuren la incorporació dels nens i nenes al centre de forma que se sentin segurs, dins d'un ambient acollidor tant a nivel·lum humà com material.

Donat que en el centre es produeixen contínues incorporacions de nens a causa de la mobilitat de la pròpia població i d'algunes urgències, el Servei disposa d'una organització que permet la seva incorporació progressiva, amb un contacte intens entre l'educadora, l'infant i els pares.

Totes les activitats del Servei procuren potenciar l'afectivitat del nen. També els hàbits d'higiene, d'alimentació, d'ordre, i l'educació del llenguatge, de la motricitat i la socialització a través del joc, de sortides, de la celebració de festes, etc.

Els grups d'activitats són reduïts, degut a les característiques específiques dels nens: agressivitat, manca d'afectivitat i retard en els desenvolupaments bàsics.

Activitats adreçades a les famílies

- Entrevistes periòdiques personals amb la mare o el pare i, quan és possible, amb la parella.

- Reunió de mares i educadores, en començar el curs, per explicar-los les activitats i impulsar la seva participació en l'atenció sanitària i en l'alimentació del nen, com també en festes, excursions, etc.
- Cursets de formació i motivació sobre sanitat, alimentació, higiene, evolució dels nens, cuina, costura i alfabetització.

La necessitat d'aquests cursets neix de l'experiència i del treball realitzat durant quatre anys en el Servei d'Acollida Infantil «Els Quatre Vents» i de la constatació d'una manca d'hàbits en moltes famílies, que impossibilita que els nens aprenguin i rebin el que els seus pares o tutors no tenen assumit.

Aquests cursets intenten motivar les famílies per tal que després puguin continuar fent cursets de més alt nivell, en altres institucions del barri, o trobin un lloc de treball, i responsabilitzar-les dels seus deures envers els fills.

Seguiment familiar

Els objectius d'aquesta activitat, que és duta a terme a través del grup de visitadores són:

- «Acompanyar» les mares o la parella per ajudar-les a superar angoixes, soltats, mancances, etc.
- Motivar i potenciar el «grup» familiar.
- Conèixer millor la situació real de la família i el seu ambient.

Es realitzen aquests tipus de visites i seguiment familiar:

- Visites a les famílies que fan una primera demanda de plaça al Servei d'Acollida Infantil, per valorar la situació i poder donar prioritat a les més necessitades.
- Visites als nens que, per una o altra causa, deixen de venir al Servei d'Acollida Infantil, per tal de conèixer en quina situació queden, i informar-los, cas que tinguin problemes; observar si ha canviat la seva situació familiar, d'habitatge, etc.
- «Tutories»: és el seguiment més intensiu i proper i tracta d'acompanyar la família en els diversos moments i circumstàncies.
- També es fa seguiment dels nens escolaritzats, per tal de vetllar la seva evolució i reforçar els aspectes deficitaris o que poden dificultar la seva integració.

Serveis

Les famílies disposen d'un espai adequat amb tots els estris necessaris per a la higiene personal dels infants: bany, bugaderia per a les mares, etc.

En el cas dels nens que han de fer dos àpats al centre per les causes que siguin, un dels dos àpats li ha de donar la mare en el mateix centre, a fi de contribuir a una millor educació de la mare d'una forma pràctica fent-li conèixer el tipus d'alimentació que el seu fill precisa i ajudant-la a adquirir hàbits de donar el menjar al seu fill.

Revisions mèdiques

Gràcies a la desinteressada col·laboració de l'Hospital Sant Pere Claver, les revisions mèdiques es fan en el propi centre, amb un control més complet sobre la salut del nen, i un assessorament molt important per a tot l'equip.

D'aquestes sessions, destaca l'alta prevalença d'infeccions respiratòries de vies altes (31,43%) i gastrointestinals (20%). També crida l'atenció l'elevada prevalença de trastorns nutricionals (20%), que estan relacionats amb la problemàtica socio-econòmica de les famílies. També s'han detectat un 8,6% de trastorns psicomotrius greus; tanmateix costa d'aconseguir que les famílies assumeixin aquesta problemàtica i portin els fills a l'especialista corresponent.

Globalment, destaca la manca d'higiene i la deixadesa personal, una inadequada alimentació i una molt deficient estimulació en el llenguatge, en l'adquisició d'hàbits, etc. Costa que algunes mares siguin constants en les revisions i, sobretot, en els tractaments mèdics.

L'equip

Es compon d'un assistent social, un psicòleg, educadores, auxiliars de pediatria, cuinera, persona de la neteja, a

més de voluntaris, alumnes de pràctiques d'Educació Especial i d'assistent social.

Hi ha una reunió setmanal per a revisió del treball, coordinació, programació i avaluació, així com per trobar punts d'actuació. Són obligatòries per a tots els educadors i obertes al voluntariat.

També es fa una reunió trimestral per avaluar i aprofundir els temes que dins la reunió setmanal no es poden dur a terme. I està establerta una supervisió mensual amb un psicòleg extern al centre.

Relacions amb altres institucions

El Servei d'Acollida Infantil participa i es coordina, sempre que és possible, amb altres institucions i serveis, públics i privats, per unificar esforços, criteris d'actuació i realitzar accions conjuntes.

I rep ajuts i subvencions de l'Ajuntament de Barcelona (Àrea de Serveis Socials), de la Generalitat de Catalunya (Benestar Social, Direcció General d'Infància), de fundacions privades, a més d'aportacions particulars.

Grup «Menjadors d'Infants»

Sant Pere Claver, el 12 de febrer de 1984, es crea el Grup «Menjadors d'Infants», el qual adquireix entitat jurídica en incorporar-se com a grup de servei a la Fundació Sant Pere Claver, el mes de març de 1987.

Aviat es va contactar amb les altres tres parròquies del Poble Sec per tal de dur una acció conjunta —que encara continua— que permetés a aquests nens i nenes fer l'àpat del migdia en unes condicions adequades. El Grup, doncs, pretén detectar aquestes situacions i reunir els fons econòmics per cobrir la despesa d'aquests dinars. No ha muntat cap menjador, ni ho pretén: es fa càrrec de pagar a l'administració del menjador de cada escola l'import corresponent al dinar.

El problema

Una realitat: Nens i nenes que, per diverses raons, estan sub-alimentats i duen una dieta desequilibrada, sovint reduïda a un entrepà. En alguns casos, s'hi afegeix una deficient atenció per part de la família a l'escolaritat dels seus fills (absentisme escolar, manca dels llibres necessaris, etc.).

Les causes: Bàsicament es detecta una precària situació familiar: pares en atur, famílies monoparentals amb nivell cultural molt baix —cosa que fa que augmenti la dificultat de trobar feina— nens que viuen amb l'avi o l'àvia, ja grans, malalts en molts casos i que co-

El naixement del Grup va lligat a una necessitat detectada durant els anys 80. Una mestra d'una escola del barri i d'altres persones van constatar que en el Poble Sec es donava un problema que encara persisteix: hi ha nens i nenes en edat escolar infraalimentats; diverses causes familiars impedeixen l'àpat del migdia d'aquests nens i nenes.

En una assemblea de la parròquia de

bren una pensió reduïda. Sovint la família es manté tan sols amb el que guanya la mare fent feines de neteja. Si els nens són petits, els límits de l'horari escolar dificulten que la mare pugui anar a treballar.

Una solució és el menjador escolar, però és molt car per les economies d'aquestes famílies, i les ajudes per part dels organismes oficials són poques i només cobreixen en part la quota de menjador. La situació és més difícil per les famílies que tenen més d'un fill: el nombre de beques és reduït, i per això les escoles solen adjudicar-ne una per família. Per aquests motius el grup s'ha plantejat una tasca de suplència: intentar arribar allà on no arriben els pares o les administracions públiques.

La legislació de menjadors escolars: És dels anys 50 i es refereix a l'àmbit rural; és, doncs, ben inadequat a la situació actual. En definitiva, cada escola fa el que pot i de la manera que creu més convenient: actualment, els menjadors escolars es regeixen per la llei de menjadors col·lectius (13-10-1983), que no té present la problemàtica específica del món escolar. Val a dir que van apareixent regulacions atenent diferents situacions concretes; subsisteix, però, la necessitat d'una reglamentació global.

Les beques: El Ministeri d'Educació i Ciència dona unes beques per tot l'Estat espanyol, que a Catalunya arriben a

través de la Generalitat. L'import d'aquestes beques, el curs 1991-92, era de 280 ptes/dia i alumne, i el cost mitjà del menjador escolar dia/nen és de 390 ptes.

Hi ha beques d'educació especial per als alumnes que van a l'aula d'educació especial; aquests ajuts arriben a la família directament a través del M.E.C. i el seu import és del 50% del cost del menjador escolar. Acostumen a cobrar-se l'estiu següent a la sol·licitud, per la qual cosa durant tot el curs escolar l'import del menjador ha hagut de sortir d'una altra font.

Els fills de pares empresonats tenen beques de la Direcció de Serveis Penitenciaris; aquests ajuts només són efectius durant l'estada dels pares en presó, i deixen de ser-ho en el moment de sortida, per la qual cosa es dona el cas de nens que perden la possibilitat del menjador a mig curs. La quantia de l'ajut és del 100%.

El fet que la situació global del Poble Sec no sigui tan degradada com la d'altres barris de la ciutat, fa que no hagi despertat tan intensament l'atenció de l'Administració Pública i d'altres organismes, públics o privats. Per aquesta raó, les solucions als problemes que ja existeixen tenen encara un plantejament molt primari i sense una dinàmica de conjunt. Diversos factors fan pensar que ben aviat es podrà parlar de determinats col·lectius humans del Poble Sec en situació d'«alt risc social».

Funcionament del Grup

Fem nostre el principi núm. 3 de la Resolució sobre els Drets de la Infància, aprovada per la Comissió de Política Social del Parlament de Catalunya, que diu: «Les necessitats de l'infant han d'ésser satisfetes, sempre que serà possible, allà, on i entre aquells amb qui viu i creix, tenint sempre present, alhora, el seu benestar material i el seu benestar espiritual».

L'adjudicació dels ajuts que es reben propicia que el Grup entri en contacte amb les famílies i les escoles: el món de l'infant. Creiem que és bo per als nens no descol·locar-los del seu ambient habitual. Per això el Grup «Menjadors d'Infants» no ha organitzat un menjador a part sinó que estableix contacte amb els menjadors de les escoles on assisteixen els infants.

Al mateix temps, aquesta situació fa descobrir altres carències en aquests infants, a algunes de les quals és possible de fer front (beques per a llibres, per a colònies d'estiu, etc.), però d'altres, com l'atenció al temps lliure durant el curs escolar, ultrapassen les nostres possibilitats.

Finalitat i destinataris

El Grup no pretén substituir la funció pròpia de la família, de l'escola i de l'Administració Pública. Només intenta ajudar en els casos en què, per diferents raons, existeixin carències en l'ali-

mentació dels nens. Però no descarta d'actuar en altres àrees de la vida de l'infant en la mesura que sigui possible en el futur (per exemple: en la promoció de l'educació en el temps lliure). En aquesta línia, el Grup possibilita que tots els nens que són becats durant l'any puguin gaudir de dotze dies de vacances a l'estiu, participant en colònies.

La capacitat del Grup obliga a cenyir-se a l'àmbit del Poble Sec: els destinataris són, doncs, els nens i nenes en edat escolar, matriculats a les escoles del barri i residents al mateix barri. En alguns casos, el Grup permetrà excepcions, quan les circumstàncies ho demanin.

Necessitat d'una normativa

En el moment present, hi ha una sèrie d'aspectes que dificulten l'actuació del grup:

- La legislació insuficient i inadequada pel que fa als menjadors escolars.
- L'augment de famílies amb dificultats econòmiques.
- El creixement de la tendència dels ciutadans d'acudir als Serveis Socials —públics o privats— per veure «si se'n pot treure alguna cosa» i cobrir amb aquest «estalvi» altres despeses propiciades per la societat de consum.
- La pluralitat d'estils de gestió en els diversos menjadors: uns depenen de la direcció de l'escola, altres de l'APA, altres són gestionats pel col·lectiu de professors.

Tot això fa que el Grup hagi hagut d'establir unes «normes de funcionament» per aconseguir un cert grau d'objectivitat, d'imparcialitat i de claretat en la relació amb les escoles i els familiars dels nens.

Aquesta normativa de règim intern recull, en 11 punts, la manera de procedir del Grup, amb aquests trets fonamentals:

- Tenir clara la tasca de suplència del Grup i, per tant, no cobrir allò que els pares o les administracions públiques poden i han de cobrir.
- La sol·licitud d'ajut es farà sempre a través dels responsables del menjador de cada escola.
- Correspon al Grup «Menjadors d'Infants» i a la seva assistent social decidir en cada cas.

Finançament

L'existència del Grup ha anat essent

coneguda per diverses persones que, particularment i anònima, han aportat els seus donatius. Però fins ara, el Grup no ha gaudit d'ajuts de l'administració pública; això fa que no pugui disposar d'un pressupost financer. Cada any es confecciona una nova llista de nens i cada mes es va cobrint la despesa de les quotes. Així, doncs, difícilment es poden fer previsions financeres —anuals ni mensuals— ni pels ingressos ni per les despeses; però val la pena dir que, al llarg d'aquests dotze anys, cada mes, si bé alguna vegada amb retard, s'ha pogut cobrir el que costava el menjar d'aquests nens.

Per donar una referència, durant el curs escolar 91-92 han rebut l'ajut de menjador escolar un total de 52 nens pertanyents a 32 famílies, repartits en tres escoles del Poble Sec.

Associació «Lluís Artigues» per a Avis del Poble Sec

Història

L'Associació «Lluís Artigues» per a Avis del Poble Sec inicia les seves activitats a finals de l'any 1981, en el barri del Poble Sec i neix per iniciativa d'un grup de persones que, sensibilitzades per la problemàtica de la vellesa necessitada, intenten donar resposta a unes situacions concretes: ajuda als avis pobres, sols i necessitats del barri.

El Poble Sec és un barri majoritària-

ment obrer i on la marginació és present i notable. La seva població està composta d'un elevat percentatge de persones de tercera edat, amb pensions reduïdes, moltes de les quals procedeixen de F.A.S. (Fons d'Ajuda Social).

D'altra banda, la carència de serveis geriàtrics en el barri, la manca de residències d'avis a Barcelona capital o el seu alt preu en centres de poblacions properes, contribueixen al fet que persones del barri, motivades per aquesta problemàtica, pensin en la possibilitat de promocionar, sense ànim de lucre, la creació de mini-residències (10-12 persones en cada una d'elles), on els avis més necessitats puguin viure dignament.

El dia 13 de gener de 1982, va tenir lloc la primera reunió amb els diferents estaments del barri del Poble Sec: paròquies, associacions de veïns, llar del jubilat, empreses i comerciants, amb l'objectiu d'estudiar les possibilitats de promocionar la creació de mini-residències. Com a resultat, es formà un equip que madurés la idea, perfilés el projecte, n'estudiés les possibilitats, en concretés les necessitats i programés el tipus de mini-residències a crear.

El 4 de febrer de 1982, l'equip va convertir-se en Gestora i va adreçar els seus esforços a la constitució d'una associació que, un cop legalitzada, pogués gestionar la mini-residència amb personalitat jurídica pròpia, contactar amb organismes oficials, sol·licitar as-

sesorament d'altres associacions, promoure la captació de socis i trobar locals aptes. S'adoptà per a la futura associació el nom de Associació «Lluís Artigues» per a Avis del Poble Sec.

El 22 de febrer de 1982, s'aproven els Estatus i es legalitzà l'associació. L'associació es declara apolítica i aconfessional.

El 7 de març de 1982 se celebrà una reunió informativa en la qual es comentaren les activitats realitzades, els projectes existents i es distribuï l'Informatiu núm. 1, a través del qual es presentava oficialment l'associació al barri.

El 5 de maig de 1982, se celebrà la primera Assemblea General de Socis; la Gestora finalitza la seva tasca com a tal i es nomenà la primera Junta Directiva.

El 15 de juny de 1982, es van contractar dos pisos al mateix replà, al carrer de Cabanes 48-50, 3r.5a. i 3r.6a. Paral·lelament a aquest procés, es tramitaren les gestions envers la Generalitat, l'Ajuntament, empreses i entitats del barri, alhora que es promovia la captació de socis i d'ajuts econòmics. El 27 d'abril de 1983, se signà el contracte de compra dels pisos, el pagament dels quals ha estat possible gràcies a la Generalitat, empreses diverses, donatius populars i quotes de socis d'aportació fixa que cobreixen la resta.

S'adaptaren els pisos a les necessitats dels avis amb la participació voluntà-

ria de persones del barri. Es procedí al seu equipament i s'inauguraren el 6 de novembre de 1983.

El 21 de novembre de 1983, la mini-residència rebia els primers avis i iniciava una convivència que, regulada per les normes establertes, pretén ser raonada, humana i agradable. L'assistent social de l'associació s'encarrega d'efectuar un estudi de les circumstàncies personals de l'aspirant a l'ingrés i, un cop acceptades per aquestes normes de convivència que estableix l'Estatut de Règim Interior, es procedeix a la seva admissió.

El servei de la mini-residència està cobert les 24 hores del dia per personal assalariat, organitzat en tres torns amb les seves respectives suplències per als dies festius. Aquest personal actua seguint les orientacions del responsable del funcionament intern, que és qui marca les pautes per al seu bon govern.

Una persona de la junta manté contacte directe i diari amb els residents i el personal assistencial, i és l'encarregada de resoldre els problemes quotidians que puguin sorgir.

L'assistència mèdica dels avis està supervisada pels metges de l'Hospital Sant Pere Claver, que ofereixen els seus serveis d'una manera totalment desinteressada.

D'altra banda, tant els socis com altres persones del barri hi participen de for-

ma voluntària col·laborant en serveis concrets. D'aquesta manera, els avis semivàlids surten a passejar diàriament acompanyats de voluntaris; i també, periòdicament, s'organitzen sortides i excursions.

La gestió administrativa, orientada a recaptar fons i vetllar per la seva correcta administració, ha consistit a posar en funcionament tots els ressorts a l'abast per aconseguir les aportacions necessàries per fer front, tant a les inversions inicials de lloguers, primer, i de compra dels pisos, després, com a les de la seva adaptació, l'equipament i el posterior manteniment. La supervivència de la mini-residència es fonamenta en els recursos econòmics que ingressen a l'associació a través de diversos canals, per la qual cosa és necessari estar constantment fent previsió de fons. Les quotes dels socis, els donatius, l'aportació restringida dels avis i la subvenció de la Generalitat són els mitjans de finançament. D'altra banda, el suport humà d'entitats religioses, polítiques, culturals, artístiques i socials són de gran valor, ja que la fita és ambiciosa, però possible amb l'ajuda de tots.

Som conscients que la nostra tasca no consisteix en l'acolliment de persones terminals semivàlides, marginades per les seves famílies o per elles mateixes i permetre'ls que vagin malvivint: estem seriosament compromesos a recuperar persones que, amb actitud participativa, es reintegrin a la societat. Per

això lluitem, intentant donar, no solament anys a les seves vides, sinó vida als seus anys.

Amb la mini-residència en funcionament i l'experiència que donen els anys, davant de casos d'abandó realment problemàtics —cap centre mèdic no vol malalts crònics i menys si són terminals—, el pas immediat, després d'haver fet un estudi d'aquesta realitat, és crear una residència assistida, amb tot el que aquest tipus de centre demana: servei mèdic propi, assistència sanitària continuada i personal auxiliar especialitzat. El barri ho necessita i l'Associació «Lluís Artigues» està decidida a aconseguir-ho.

Adhesions

Des de la constitució de la Fundació «Sant Pere Claver», l'Associació «Lluís Artigues» en forma part, com a membre adherit, la qual cosa garanteix el suport del seu consell i el seu assessorament administratiu i econòmic.

En el transcurs de l'any 1991 la mini-residència s'ha adherit a la Federació d'Entitats d'Assistència a la Tercera Edat sense afany de lucre, creada amb la finalitat d'unificar criteris pel que fa a normativa, convenis, relacions laborals i amb l'Administració; en formen part 17 residències de Catalunya, amb un total de 700 residents i 225 treballadors.

Pla de treball per a 1992

Continuar en la lluita a favor dels ancians marginats, bo i intentant superar el que s'ha fet fins ara i millorant la nostra gestió mitjançant els recursos tècnics, humans i de voluntariat necessaris, tot procurant mantenir la línia establerta.

Com a continuació de la gestió iniciada l'any 1990, al llarg de tot el 1991 la comissió formada per a emprendre la creació de la residència assistida al barri s'ha consolidat i ha estat treballant intensament per tal d'anar concretant les

actuacions orientades a la realització de l'avantprojecte.

L'any 1992, aquestes actuacions portaran a la constitució d'una entitat jurídica que avalés la presentació del projecte de manera definitiva, després d'haver constatat, a través d'una enquesta, les necessitats reals, d'haver decidit la seva localització i contactat les entitats oficials i privades per poder garantir els recursos econòmics necessaris.

Tenim clar que es tracta d'una tasca difícil, però a l'abast de la voluntat i l'esforç de tots els que, d'una manera o altra, hi estem compromesos.

Fundació «Hospital Sant Pere Claver»

mèdiques, fins i tot les que requereixen hospitalització.

Mitjançant aportacions populars, l'edifici anà pujant fins arribar a tres plantes, una de les quals amb una capacitat de 30 llits.

L'any 1968 es constituí la Fundació «Hospital Sant Pere Claver», independent de les altres obres del complex assistencial i parroquial inicial.

Posteriorment, la Fundació «Hospital Sant Pere Claver» rebé en propietat l'immoble que va ocupar pràcticament fins a la data del seu enderroc, fins aleshores cedit indefinidament i a precari per la Companyia de Jesús. Això permetria emprendre les obres de modernització i ampliació.

El traspàs de competències a l'I.C.S. donà lloc a modificacions importants, ja que portà a ampliar l'assistència ambulatoria, tot i que obligà a clausurar la planta d'hospitalització.

L'any 1987 la Fundació «Hospital Sant Pere Claver» s'incorporà com a entitat adherida a la Fundació «Sant Pere Claver», participant en el seu patronat a fi de col·laborar en les comunes finalitats.

I finalment, el 5 d'octubre de 1991, el Conseller de Sanitat i Seguretat Social inaugurà el nou edifici de la Fundació. Aquest dona cabuda a l'activitat mèdico-assistencial de la Fundació, en règim ambulatori. Disposa de 28 des-

Història

L'Hospital Sant Pere Claver es va iniciar l'any 1948 com uns dispensaris mèdics per a la població marginal de la muntanya de Montjuïc, bàsicament per l'impuls del pare Lluís Artigues.

Els dispensaris, convertits en ambulatoris policlínics, van créixer ràpidament gràcies a la col·laboració de professionals de la medicina de gran prestigi. Es crearen les especialitats quirúrgiques i

patxos, 1 sala d'actes i els serveis complementaris adients.

Orientació de la Fundació

La Fundació «Hospital Sant Pere Claver» té cura de la bona marxa i el desenvolupament d'un establiment mèdico-assistencial benèfic, orientat a:

- La prevenció i el control de les causes de malaltia.
- L'educació i la promoció de la salut.
- El tractament i l'atenció de les malalties.
- La rehabilitació i la reinserció social dels malalts.

El seu objectiu va ser, ja inicialment, d'aconseguir que la qualitat de la seva assistència no es limités als aspectes tècnics, tot i ser essencials, sinó que hi predominés el valor humà, que ha de prevaler a qualsevol altre tipus d'interès. La consecució d'aquest objectiu es manifesta en la popularitat d'aquest centre dins el barri del Poble Sec i la favorable acollida que té entre els seus habitants, fins i tot d'aquells que no han necessitat els seus auxilis.

Evolució

Durant més de 40 anys d'activitat, la Fundació «Hospital Sant Pere Claver» s'ha anat adaptant als canvis de la nostra societat, procurant sempre treballar en l'assistència mèdica d'aquells grups

humans més desprotegits i necessitats. En els seus principis atenia, fonamentalment, els immigrants més recents (barraquistes) i les ètnies amb un grau de marginació important (gitanos), força nombrosos al barri. Sortosament, aquests col·lectius anaren integrant-se i millorant la seva cobertura sanitària, i així l'any 1978 la Fundació signà els primers convenis amb el Instituto Nacional de la Seguridad Social.

Durant els primers vuit anys (1978-1986), l'Hospital pogué oferir al barri del Poble Sec una assistència força completa, tant pel que fa a especialitats mèdiques com quirúrgiques. Aquesta col·laboració de l'Hospital amb el barri fou molt profitosa per a tothom i ajudà a fer que la institució treballés conjuntament amb diverses entitats i associacions en tasques d'educació i promoció de la salut. Durant aquest període foren molt nombroses les visites i intervencions quirúrgiques realitzades gratuïtament, però sense comptar amb programes específics.

El maig de 1986, la Fundació es va veure en la necessitat de procedir a una reconversió de la seva activitat per adaptar-se a les canviants necessitats de la sanitat pública.

El Pla de Reforma Hospitalària, en la seva definició de la xarxa d'utilització pública, no contemplava cap unitat d'hospitalització en el nostre centre, fet que obligà a tancar els quiròfans i la planta d'hospitalització, tot reorientant

l'activitat de la Fundació cap a les activitats ambulatories.

Inicialment es concertaren les especialitats d'al·lèrgia, dermatologia, neurologia, reumatologia i psiquiatria, i les proves complementàries d'àudio-impedanciometria, campimetria, endoscòpia digestiva i ergometries.

Progressivament, l'activitat assistencial va anar augmentant i es produïren dos fets fonamentals: la creació de la Fundació «Sant Pere Claver», de la qual la Fundació «Hospital Sant Pere Claver» forma part des de la seva creació, i la decisió del Patronat d'enderrocar l'antic edifici i construir-ne un altre de nou més adequat a la nova activitat de la Fundació.

La creació de la Fundació «Sant Pere Claver» oferí la possibilitat de vincular-se amb altres grups de servei i associacions que atenen, en aspectes diferents, les necessitats dels col·lectius amb severos problemes de marginació. Fruit d'aquesta relació sorgiren programes concrets de col·laboració: amb el Centre Obert «Arrels», amb el S.A.I. «Els 4 vents», amb l'Associació «Lluís Artigues» per a Avis del Poble Sec, i amb el Programa d'Assistència Mèdica Gratuïta.

D'altra banda, el fet de disposar d'uns

nous espais per a desenvolupar la tasca assistencial ha permès, entre d'altres coses, millorar la qualitat assistencial i oferir a l'usuari noves prestacions.

La seva activitat es desenvolupa únicament en consultes externes, i ofereix assistència als pacients amb cobertura sanitària de l'I.C.S., així com a pacients sense cobertura sanitària, mitjançant el pagament d'una tarifa o bé de forma gratuïta.

Les especialitats mèdiques concertades amb el S.C.S. són: al·lèrgia, dermatologia, neurologia, oftalmologia, O.R.L., reumatologia i salut mental.

El resum assistencial de 1991 és el següent:

Visites/proves	Total
Primeres visites	6.293
Segones visites	29.562
Total visites ambulatori	35.855
Total proves	5.529
Primeres visites	1.101
Segones visites	16.361
Total psiquiatria	17.462
Total general	58.846

ÍNDIX

• PRESENTACIÓ	5
Finalitat i objectius	5
• «ARRELS»	7
Centre obert	7
Refugi	11
Treball de carrer	12
Treball en hospitals	15
L'ideari	16
Els voluntaris.....	19
• SERVEI D'ACOLLIDA INFANTIL	
«ELS QUATRE VENTS»	21
Objectius	21
Població a la qual s'adreça	22
Activitats	22
L'equip	24
Relacions amb altres institucions	25
• GRUP «MENJADORS D'INFANTS»	27
El problema	27
Funcionament del Grup.....	29
• ASSOCIACIÓ «LLUÍS ARTIGUES»	
PER A AVIS DEL POBLE SEC	31
Història	31
Adhesions	33
Pla de treball per a 1992	34
• FUNDACIÓ «HOSPITAL	
SANT PERE CLAVER»	35
Història	35
Orientació de la Fundació	36
Evolució.....	36

TÍTOLS PUBLICATS

- 1. TRAJECTE LABOR** és una cooperativa d'educadors especialitzats que pretén la reestructuració de la personalitat dels joves, a través de la convivència i la participació social.
- 2. CENTRE DE FORMACIÓ I PREVENCIÓ DE MATARÓ** és una associació d'iniciativa social que actua en el camp de la prevenció i la reinserció social de joves inadaptats. Opta per acollir activament la demanda concreta de cada noi i noia que s'hi adrecen.
- 3. MOVI D'A, Moviment d'Aturats** del barri de La Mina, de Sant Adrià de Besòs, és una associació que té per objectiu l'ocupació juvenil. Però no es vol limitar a ser una entitat de serveis: pretén, la integració dels joves al món laboral i a la societat on viuen.
- 4. LA VOLA** és una entitat formada per mestres, biòlegs i altres professionals, que treballa en el camp de l'educació ambiental. Pretén que la societat, i en especial l'escola, participin activament en la solució dels problemes del medi ambient.
- 5. FUSTALL** és una associació que treballa en la formació i en la inserció social de nois amb problemes de fracàs escolar, en atur, propers al món de la delinqüència i la drogodependència. Utilitzant la fusta com a mitjà, han constituït un petit taller de fusteria.
- 6. MOVIBAIX** és un moviment educatiu en el temps lliure infantil i juvenil del Baix Llobregat. Ofereix serveis als centres d'esplai i als ajuntaments de la comarca amb un caràcter de servei públic. Treballa per augmentar la consciència ciutadana entorn de la necessitat d'educació en el lleure, i pel reconeixement social dels centres d'esplai.
- 7. EDUCACIÓ D'ADULTS A LA PERONA.** Una experiència compromesa en la transformació de les deplorables condicions de vida de la comunitat gitana de La Perona, un barri de barraques recentment desaparegut a Barcelona. Un projecte educatiu plantejat com una alternativa de diàleg entre aquesta comunitat gitana i la societat del seu entorn.
- 8. AULA-TALLER CRUÏLLA** es un servei que s'adreça a nois i noies dels barris barcelonins de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, que han deixat l'escola i no treballen, que tenen greus problemes personals o familiars i que es troben en risc de degradació.
- 9. CEPA** (Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius). Associació ecologista, científica i independent, que es proposa dotar d'una cobertura tècnica els grups de base i els moviments populars que s'oposen a projectes agressius, impulsar l'educació socioecològica; i promoure la defensa del medi ambient i de la qualitat de vida.

- 10. ESCOLA D'ADULTS LA VER-NEDA—SANT MARTÍ** és un centre educatiu amb un projecte pedagògic i social definit: públic, pluralista i participatiu, integrat en el barri. Opta per una educació integral, activa i renovadora, i actua en la línia del que s'anomena desenvolupament comunitari.
- 11. CASAL DELS INFANTS DEL RAVAL** és un servei que té com a objectiu proporcionar als nens i nenes del barri del Raval de Barcelona l'esbarjo, l'educació i d'altres condicions de vida de què estan mancats però als quals tenen dret.
- 12. EXPERIÈNCIES D'ALFABETITZACIÓ.** Tres col·lectius d'alfabetització —d'Osona, Castelldefels i La Mina— posen en comú les seves experiències i hi reflexionen conjuntament. Ells entenen l'alfabetització com la dinamització d'un procés que comprèn totes les facultats de la persona i mira tant l'individu com la societat.
- 13. CLUB INFANTIL JUVENIL BELLVITGE** és una entitat pionera en l'educació en el lleure en el nostre país —creada l'any 1969— que presta un servei a la societat, des del barri de Bellvitge, a l'Hospitalet de Llobregat, a través de l'educació en l'esplai i el temps lliure.
- 14. TALLER ELS TRES TURONS** és una associació del barri del Carmel de Barcelona que treballa per la rehabilitació i reinserció laboral i comunitària de persones amb trastorns psíquics. Una alternativa real i concreta als manicomis.
- 15. TRINIJOVE** parteix de l'intent d'un grup de joves del barri de Trinitat Vella de Barcelona d'assumir els propis handicaps de present i de futur. Una experiència de desenvolupament local a través de la promoció ocupacional, la inserció laboral, la informació i el lleure creatiu.
- 16. L'ESCOLA DEL BAIX** és una escola de formació de monitors i un centre d'investigació i documentació sobre l'educació en el lleure infantil i juvenil, a la comarca del Baix Llobregat. És un fenomen pedagògic, social i cultural lligat al moviment associatiu, per un temps lliure educatiu i vinculat a la comunitat local, comarcal i del país.
- 17. CP'AC,** Centre de Promoció i Gestió d'Iniciatives d'Autoocupació Juvenil de Catalunya. És un equip de joves professionals dedicats a l'assessorament en la creació de petites empreses i a la formació d'emprenedors segons un mètode propi, al servei del jovent que vol autoocupar-se creant el seu propi lloc de treball.
- 18. ESCOLA DE L'ESPLAI.** L'any 1960 s'imparteix a Barcelona el primer curs per a monitors de colònies d'estiu a Catalunya i a l'Estat. És l'inici d'una Escola Diocesana que esdevindrà, el 1970, l'Escola de l'Esplai de Barcelona. Ofereix cursos d'animació sociocultural i d'educació en el lleure, social i ambiental, contemplant alhora les dimensions humana i transcendent.
- 19. CASAL INFANTIL I JUVENIL DE MARIANAO.** Des que, l'any 1985, el moviment de joves del barri de Marianao (Sant Boi de Llobregat) va ocupar un edifici il·legal a tall de *squatters*, fins avui, el CIJM ha desplegat una intensa activitat social: l'Esplai, el Centre Obert, l'Aula Taller, la Secció Juvenil, l'Enllaç... I segueix endavant.

- 20. UN MODEL D'ESCOLA DINTRE DE LA PRESÓ.** L'experiència de cinc anys de treball docent a l'escola de la presó de dones «Concepció Arenal» i a la presó d'homes «Salvador Dalí», una tasca educativa ben poc coneguda i en un context marcat per una dura problemàtica social.
- 21. CASAL DE CULTURA DE SANTA COLOMA DE GRAMENET.** L'any 1976 un grup de persones de l'associació de veïns del barri de Santa Rosa, mestres i membres de les comunitats cristianes i d'altres col·lectius, va organitzar-se per impulsar un moviment de cultura popular creatiu, participatiu i solidari, compromès en la transformació de la societat des de la base.
- 22. EL SERVEI COLÒNIES DE VANCANCES** és una entitat amb més de 25 anys d'història, amb vocació envers els infants, l'educació i la cultura. Actualment és una secció de la Fundació Institut Pere Tarres d'Educació en l'Esplai i ofereix serveis de suport i d'infraestructura, fonamentalment cases de colònies.
- 23. ESCOLA D'ADULTS CONCÒRDIA.** L'any 1975 sorgiren arreu de Catalunya diferents nuclis d'escoles d'adults lligades a moviments populars i d'ensenyants: un d'ells era el de Sabadell, amb les escoles de Can Puiggener i Can N'Oriac, que posteriorment s'estén a d'altres barriades, entre elles Can Deu. El curs 1989-90 s'unificaren en el Centre d'Adults Concòrdia.
- 24. ÀREA CULTURAL ORIOL.** En el barri del Riu Nord, a Santa Coloma de Gramenet, poblat per gent de classe treballadora provinent majoritàriament de la immigració, un grup de persones desplega, des de l'any 1980, una tasca social, cultural i humanista adreçada des dels infants i jovent a la tercera edat. Amb voluntat i il·lusió de contribuir a «la construcció d'una societat més justa, harmònica i feliç».
- 25. MOVIMENT DE CENTRES D'ESPLAI CRISTIANS.** Una realitat eclesial que ve caracteritzada pel fet de proposar un projecte educatiu en el temps lliure a través d'una institució educativa com és el **centre d'esplai**. Vol contribuir a fer una educació integral que abasti totalment la persona humana i doni acolliment, orientació i sentit a la seva vida.
- 26. EL SAFAREIG. GRUP DE DONES FEMINISTES DE CERCANYOLA.** És un grup plural, amb dones de diferents orígens i concepcions. El fet d'ésser un grup «de poble» condiona que diferents punts de vista hagin de conviure en un col·lectiu de confluència però, d'altra banda, possibilita d'incidir en la relitat del municipi, i de participar activament en la creació de serveis i activitats per a les dones.
- 27. FORMACIÓ PROFESSIONAL I PRÀCTIQUES A L'EMPRESA A CATALUNYA** La reactivació econòmica a partir de la primera meitat dels anys vuitanta va fer emergir un nou model de transició al treball, que valora la formació de base i les capacitats de polivalència i d'iniciativa. Les pràctiques en alternança escola-empresa hi han aportat innovacions significatives en l'aprenentatge i en la socialització de l'alumnat.

28. ESCOLA D'ACCIÓ ESPECIAL

F. GARCÍA LORCA L'experiència va començar el curs 1980-81, al barri de Sant Roc, a Badalona. Va sorgir per acollir els nens i nenes —principalment de famílies gitanes— que, a causa de la seva marginació, no havien estat escolaritzats. Ara, partint de criteris d'integració, l'escola ha tancat les portes. El temps dirà què passarà: el repte continua.

Subscripcions i comandes:

Fundació Serveis de Cultura Popular.

Provença, 324, 3^a.

08037 Barcelona. Tel. 458 30 04

29. MINYOLS ESCOLTES I GUIES SANT JORDI DE CATALUNYA.

L'escoltisme és el moviment d'educació en el lleure més antic al nostre país: data de 1913. MEiGSJ engloba un total de 11.000 nois i noies d'una 150 agrupaments, pertany a l'Escoltisme i Guiatge Catòlic i segueix els principis i el mètode fundat per Lord Baden-Powell, adequat a l'actualitat i adaptat a la realitat social i nacional de Catalunya.

En preparació

**Col·lectiu de Cultura Popular •
de Sant Vicenç dels Horts**

Ca n'Ensenya •

Centre Esclat •

Fundació Sant Pere Claver. Des de la seva creació l'any 1987, la seva tasca assistencial envers les persones desvalgudes s'ha desplegat de forma sorprenent: el Grup **Menjadors d'Infants**, el Centre Obert **Arrels**, el Servei d'Acollida Els Quatre Vents, i compta, com a entitats adherides, amb l'Associació **Lluís Artigues** per a Avis del Poble Sec i la Fundació **Hospital Sant Pere Claver** ●

SERVEIS DE CULTURA
POPULAR
fundació cultural

